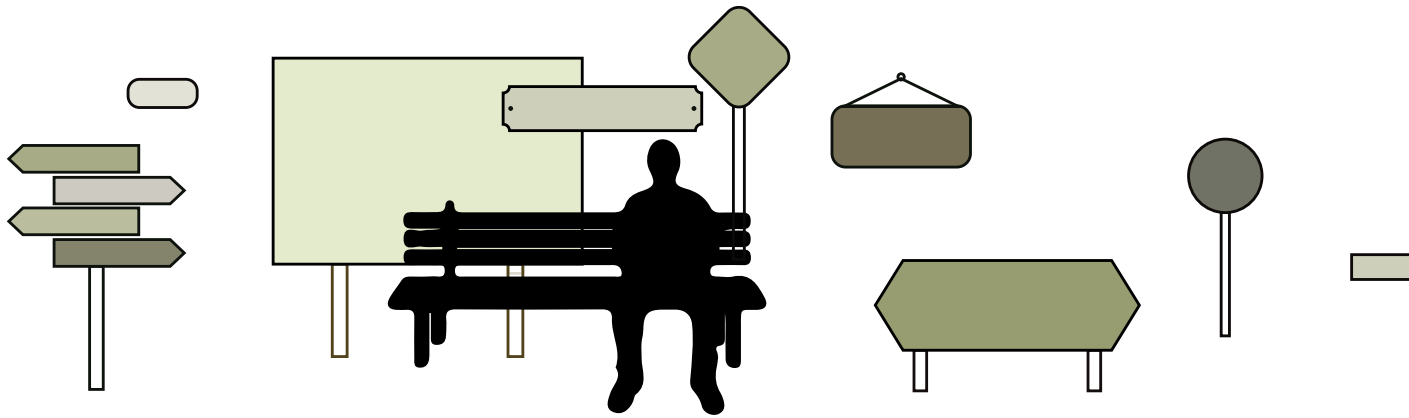

BERGEN
KOMMUNE

Veileder

Skilt- og reklameinnretninger
med eksempelsamling

Forskjellen på skilt og reklame

✓ **Skilt:**

henvisnings-, informasjons- og virksomhetsskilt som ikke inneholder reklame.

✓ **Reklameinnretning:**

tekst, plakater, skilt, skjerm, bilder, symboler, figurer, ballonger, vimpler, flagg, lys, bannere og transparente eller annet medium for formidling av budskap om varer, tjenester eller arrangementer.

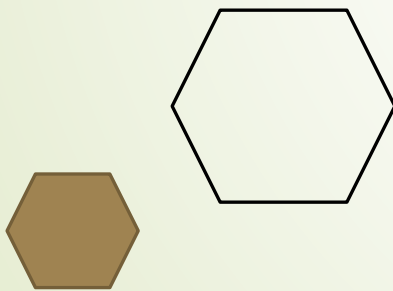
Bestemmelsene om skilt og reklame gjelder også for vindusdekor, skilt/reklame på søyler, markiser, stillas, langtidsparkert kjøretøy o.l.

Formål og definisjoner

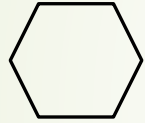
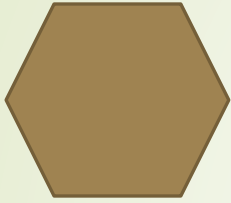
Veilederen har som formål å informere om søknadsprosessen og bidra til felles forståelse av hva som er gode løsninger. Veilederen skal medvirke til lik behandling og forutsigbarhet.

Skilttyper

- **Fasadeskilt** - skilt montert på fasade, nisje eller vindusåpning
- **Frest skilt(konturskåret skilt)** - skilt utformet som enkeltelementer uten bakplate
- **Frittstående skilt/ID-mast/pylon/totem** - skilt på sokkel, stolpe, stativ, mast
- **Henvisningsskilt** - skilt med pilangivelse, etasjehenvisning og lignende
- **Belyst skilt (direkte belyst)** - skilt der belysningen er plassert utenfor skiltet
- **Indirekte belyst skilt** - skilt der lyskilden er montert i skiltet eller belyser veggen bak skiltet (koronaeffekt)
- **Lysskilt** - skilt der lyskilden er integrert i skiltet
- **Løsfotreklame** - lett flyttbar innretning (reklamebukk, vippeskilt, roterende skilt- og reklameinnretning, parasoll), og utendørs salgsprodukter på stativ/kasser med reklameskilt, plassert på fortau, gate, vei eller husvegg
- **Malt skilt** - Skilt med virksomhets- eller reklamebudskap malt direkte på vegg (f.eks. veggdekor)
- **Nedhengsskilt** - skilt montert i nedheng fra tak, himling, baldakin eller lignende

- **Orienteringskilt** - skilt med kart eller illustrasjon over et område eller en bygning
- **Plateskilt** - tett plate/kasse/søyle for montering av fast eller utskiftbar skiltbudskap
- **Reklameskilt** - skilt eller lignende innretning som annonserer varer, tjenester eller arrangementer
- **Takskilt** - Skilt montert på eller over takgesims
- **Uthengsskilt** - Skilt montert ut fra fasaden
- **Vindusdekor** - Selvklebende folie eller annet budskap på eller innenfor vindu
- **Virksomhetsskilt** - Innretning som annonserer stedlig virksomhet
- **Piktogram** - Grafisk tegn eller symbol som representerer et ord, en gruppe av ord eller en ide
- **Skiltplan** - Beskrivelse som viser prinsippene for plassering, utførelse, materialbruk og størrelse på skilt innenfor et avgrenset område/bygning.
- **Temporære skilt** - flagg, banner, duk og seil
- **Markiseskilt** - Markiser påført virksomhetsnavn og eller reklame
- **Transportmiddelskilt** - Skilt påført kjøretøy, tilhengere og lignende som parkeres i tilknytning til virksomheten

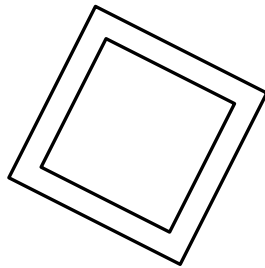
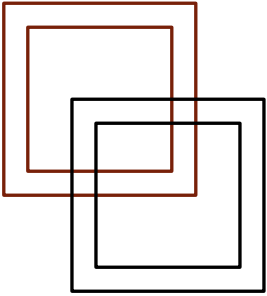
§ Regelverket

Søknadsplikt:

- Plassering og endring av skilt- og reklameinnretninger er søknadspliktig i henhold til plan- og bygningsloven § 20-1 med mindre de er unntatt fra søknadsplikten etter byggesaksforskriften § 4-1 bokstav f.
 - Skilt som er mindre enn 3 m² og som monteres flatt på fasade, er unntatt søknadsplikt. Unntaket for skilt og reklameinnretning gjelder montering av ett enkelt tiltak.
 - Etter avtale med kommunen kan mindre skilt og endringer av skilt innenfor godkjent skiltplan, unntas fra søknadsplikt.

Følgende regler gjelder for skilt og reklame i Bergen kommune:

- Plan- og bygningsloven § 30-3 **Skilt og reklameinnretninger**
- Kommuneplanens arealdel 2018 punkt 25 **Skilt og reklame**
- Vedlegg til kommuneplanens bestemmelser **Utfyllende regler for skilt og reklame**
- Statens vegvesen har en egen veileder for reklame, se www.vegvesen.no

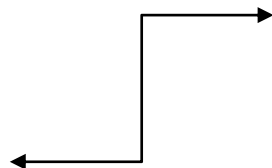

Trafikksikkerhet

- Frittstående skilt og reklame som plasseres innenfor byggegrensen langs offentlig vei, krever tillatelse fra veimyndighet når eiendommen ikke er detaljregulert, jf. veilovens § 33. Vi forutsetter at søker selv innhenter nødvendig tillatelse.
- Øvrige skilt- og reklameinnretninger krever som hovedregel ikke tillatelse etter veiloven, men kommunen vil innhente uttalelse fra veimyndighet når det er usikkert om skiltet kan påvirke trafikksikkerheten på en negativ måte, jf. veglovens bestemmelse § 33. Følgende forhold kan avgjøre om søknaden sendes på høring til veimyndighet:
 - plassering og synlighet fra vei, høyde over vei/fortau, antall skilt, farger, belysning, detaljeringer, størrelse på skilt, trafikkmengde, total informasjonsmengde

Kulturminnemiljø

- For skilting som berører verneverdig bebyggelse eller anlegg, vil kommunen innhente uttalelse fra antikvariske faginstans eller antikvariske myndighet. Følgende forhold vil være avgjørende for om søknaden sendes på høring:
 - fredet bygning eller grunn, hensynssone bevaring eller kulturmiljø, bygningens alder, særegen arkitektur

Varighet:

Tillatelse til skilt- og reklameinnretninger gis for et begrenset tidsrom eller inntil videre, jf. plan- og bygningsloven § 30-3.

Skiltplan:

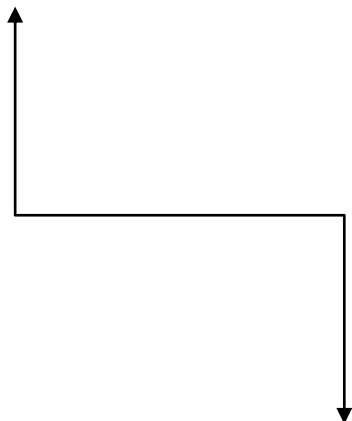
Ved nye skilt eller endring av skilt på eiendom som har skilting fra før, kan kommunen kreve at det utarbeides skiltplan.

Saksbehandlingsfrist:

Saksbehandlingsfristen er 12 uker dersom kommunen må innhente uttalelse fra annen myndighet eller faginstans. Dersom tiltaket er avhengig av dispensasjon fra plangrunnlaget og kommunen må innhente uttalelse fra annen myndighet, er saksbehandlingsfristen inntil 16 uker. Dersom tiltaket er i samsvar med gjeldende regelverk, det foreligger ikke nabomerknader og det ikke er nødvendig å innhente uttalelser fra andre, er saksbehandlingsfristen 3 uker. Saksbehandlingsfristene følger av plan- og bygningsloven § 21-7.

Nabovarsling:

Skilt- og reklameinnretninger over 5,0 m² skal nabovarsles i henhold til plan- og bygningsloven § 21-3. Kommunen kan også kreve nabovarsling for mindre tiltak dersom innretningen berører naboer. Belysning, avstand til boliger og størrelse på skilting er viktige tema som er avgjørende for om det er nødvendig med nabovarsling.

Hensyn og plassering

- **Tilpasning:** Skilt- og reklameinnretninger skal underordne seg bygningens arkitektur og områdets egenart. Dette gjelder både plassering, annen skilting, utforming, farger og materialvalg. Skilt skal ikke virke sammenhengende eller dekke store deler av fasaden.
- **Antall skilt:** Det skal kun være et fasadeskilt og et uthengsskilt pr. virksomhet og pr. fasade. Når bygningen har store fasader, kan det tillates flere innretninger når dette passer.
- **Flere virksomheter:** Der det er flere virksomheter, skal virksomhetsskilt samles i felles presentasjon der det er mulig. Det skal benyttes fleksibelt system med ensartet bakgrunn og felles skriftstørrelse.
- **Frittstående bokstaver:** Det foretrekkes frittstående bokstaver og symboler. Dersom det av grafiske hensyn må brukes bakgrunn, skal denne være minst mulig.
- **Utsatt plassering:** Skilt- og reklameinnretninger må ikke plasseres på møne, takflate, takutstikk, gesims eller baldakiner. Det må heller ikke plasseres slike innretninger på karakteristiske fasadeelementer.
- **Trafikksikkerhet og sikt:** Skilt- og reklameinnretninger skal tilfredsstillende krav til trafikksikkerhet og viktige siktlinjer i byrommet. Skilt kan ikke plasseres lavere enn 2,5 meter høyde over fortau.

-
- **Utskiftbar reklame:** Utskiftbar reklame på bygning med priser og salgskampanjer tillates ikke. Mindre skilt som beregnes for gående med opplysninger om produkter og priser kan tillates.
 - **Montering og vedlikehold:** Skilt skal monteres og vedlikeholdes slik at de ikke er til fare for eller skjemmende for personer og omgivelser.
 - **Bevegelige skilt:** Bevegelige lys og bevegelige skilt tillates ikke. Digitale tavler kan godkjennes når disse ivaretar trafikksikkerheten og er beregnet for gående.
 - **Byggearbeider:** For skilt som oppføres i tilknytning til byggearbeider og er begrenset til gjennomføring av byggearbeidet, kan det lempes på de estetiske kravene. Slike skilt skal bare gi opplysninger om aktørene i byggeprosjektet og skal være godkjent av veimyndighet der trafikksikkerheten kan være berørt. Det skal utarbeides felles skilt når det er flere aktører.
 - **Frittstående skilt:** Det er ikke tillatt med frittstående reklame i offentlig byrom.
 - **Områder med verneverdi:** Skilt og reklame tillates ikke i områder eller på bygninger som har verneverdi. Det er unntak for meny med priser ved inngangsdør.
 - **Landskap, kultur og hage:** Det tillates ikke skilt- og reklameinnretninger i naturlandskap, landbruksområder, kulturlandskap, parker og friområder i forhager i sentrum eller utenfor idrettsanlegg. Det kan tillates arenareklame dersom den ikke er til sjenanse for omgivelsene.
 - **Frittstående innretninger:** Reklametavler, søyler og frittstående innretninger tillates bare i nærings- og industriområder.

Utforming

- ❖ **Lys i gesimskasse**: Det er ikke tiltatt med lysende gesimskasse.
- ❖ **Pylon og totem**: Pylon eller totem skal ha maksimal høyde 4,0 meter.
- ❖ **Flaggstenger**: Flaggstenger i industriområder skal begrenses til 3 stk. og skal ikke plasseres på tak eller fasader. Større midlertidige bannere kan settes opp ved nasjonale begivenheter.
- ❖ **Maksimal størrelse på reklame**: Reklamens visuelle eksponeringsflate skal ikke være større enn 10 m².
- ❖ **Vindusdekor**: Vindusdekor skal ikke inneholde reklame. Vindusdekor skal maksimalt dekke 1/3 av vindusflaten.
- ❖ **Markiser**: Markiser skal være av høy kvalitet og ikke dekke mer enn 2/3 av byggets fasadelengde. Markiser skal ikke ha større dybde enn 3,0 meter og skal ha minimum høyde på 2,5 meter. Skilt på markiser skal som hovedregel kun tillates på frontdelen på markisen.
- ❖ **Bensinstasjon**: Bensinstasjoner skal ha moderat merking. På pumpetak eller på gesims tillates kun skilt som ikke er belyst, ikke reklame. Prismast kan kun inneholde bensinstasjonens logo og priser.
- ❖ **Stillas**: Stillas kan ikke ha større skilt enn 7,0 m² og inntil 10 % av stillasets flate. Når verneverdig bygning dekkes med presenning, kan det bli stilt krav om bilde eller tegning av fasaden.

Eksempelsamling

Parallelt med ønsket om en synlig virksomhet, er det viktig at utforming/synlighet reflekterer og tar hensyn til de omkringliggende omgivelsene.

Formålet med denne delen av veilederen er å vise noen utgangspunkter for hvordan de ulike hensynene enkelt kan kombineres. Her er eksempler på hvordan skilt og reklame kan utformes, slik at virksomheten er synlig samtidig som omgivelsene blir ivaretatt.

Nedenfor er et lite utvalg av skilter fra virksomheter i Bergen. Skiltene er montert på ulike måter, har ulike formater og ulike uttrykk. Likheten her er at utformingen ivaretar omgivelsene, samtidig som skiltene er synlige for kundene. Det vises også til eksempler hvor det ikke er tatt hensyn til eksisterende omgivelser.

Gode eksempler på frittstående bokstaver

Frittstående bokstaver

Frittstående bokstaver

Flere gode eksempler på felles presentasjon

Felles presentasjon på ulike sentere og næringsbygg

Gode eksempler på skilt og reklame for bensinstasjon

1

2

3

4

Gode eksempler på skilt og reklame

1. Logo og striper uten lys på pumpetak.
2. Frittstående pylon med logo og bensinpriser.
3. Virksomhet skilt over inngangsparti til bensinstasjon med LED lys.
4. Pumpemarkering.

Gode eksempler på frittstående skilt og flaggstang

Pylon og flaggstang med bedriftsflagg

Godt eksempel på skilt som er belyst

Virksomhetskilt med LED belysning.
Skilt med tilfredsstillende lysstyrke.

Bygningsarbeider i historisk miljø

Ombygging av Hanseatisk museum. Fasade dekkes til med presenning. Bilde/tegning på presenning viser dekket del av fasade i historisk bygningsmiljø.

Gode eksempler på uthengsskilt

Svart/hvit virksomhetsskilting med innvendig belysning

Gode eksempler på nedhengsskilt

Nedhengsskilt med ulike former og uttrykk.
Dempet fargebruk og synlig.

Gode eksempler på virksomhetsskilting i historisk miljø

Synlig uten å være dominerende

Detaljerings med smijern

Uthengsskilt er festet tett inntil vegg

Gode eksempler på virksomhetsskilting i historisk miljø

OPUS

Hotell og restaurant hvor skilt er tilpasset fasade.

7-ELEVEN

Farger er fjernet fra opprinnelig logo. Nytt skilt er hvitt og står i stil med bygget.

SPACES

Uten bakgrunnsfarge.
Underordnet og tilpasset bygningens og arkitektoniske utforming og proporsjoner.

Gode eksempler på vindusdekor

Vindusfolier som dekker mindre deler av vindusflatene. Diskret utførelse, - samtidig tydelig tilstedeværelse

Mindre gode eksempler på flagg

Reklame skal ikke prege bybildet i Bergen

Reklame skal ikke prege bybildet i Bergen. Her er eksempler på flagginnetninger med intens fargebruk. Flaggene har en dominerende og pregende visuell innvirkning i byrommet. Flaggene er ikke underordnet eller innpasset til eksisterende omgivelser.

Mindre gode eksempler på reklameinnretninger

Løsfotoreklame, vimpler, reklame for salgsvare på fasade, overdreven bruk av skilt og reklame

Mindre gode eksempler på reklameinnretninger

Repeterende reklame på eldre fasade

Reklameinnretninger for salgsvareer på eldre fasade.
Overdreven bruk av reklame

Mindre gode eksempler på reklameinnretninger

Overdreven bruk av kombinasjonen folie og virksomhetsskilt

Vimpler og helfolierte vinduer

Mindre gode eksempler på foliering

Fasader hvor fargesterk folie dekker hele vegger. Overdreven bruk av budskapet; pizzasalg, sjømat etc. Utformingen kan virke mot sin hensikt.

Mindre gode eksempler på reklameinnretninger

Utstrakt bruk reklameinnretninger i historiske miljø.
Overdreven bruk av skilt og reklame på små flater